

1. Ainevaldkond „Kunstiained”

1.1. Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesisete kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiselisi visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilisloominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri;
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

1.2. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutavas ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena.

Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele. Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);

- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

2. Muusika

2.1. Üldalused

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltin Kodjly meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed)

kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus. Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

2.2.1. I kooliastme õppesisu ja õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris; mõistab laulupeo tähendust;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut. 10) mõistab laulupeo tähendust

Muusika õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

Laulmine

Õpitulemused

Õpilane: 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tuppa”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”).

Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane: 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) on omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides. Muusikaline liikumine

Õpilane: 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 10

Omalooming

Õpitulemused

Õpilane: 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; 3) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane: 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat; 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane: 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning

kasutab neid muusikalistes tegevustes: 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; 5) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida; 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas. •meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana • koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor • muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng • rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbur), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat • märkide latern, segno, volt, tutvustamine laulurepertuaariga

Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane: 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.

I kooliastme õppesisu

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Kujundatakse alus muusikatraditsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jne). Mitmekülgse muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.2.2. Õppesisu ja õpitulemused klassiti

1.klass

Õppesisu

1. Laulmine ja hääle arendamine

Loomuliku hääle tekitamine. Vokaalsete võimete arendamine rühmas. Õige kehahoiaku, hingamise ja diktsiooni kujundamine. Muusika sisu ja meeleolu väljendamine lauldes. Astmete SO, MI, RA, LE, JO tundmaõppimine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi. Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude ning eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine.

2. Pillimäng

Keha-, rütmi ja plaatpillide kasutamine lihtsamates kaasmängudes ja ostinatodes, meloodilis-rütmilistes improvisatsioonides. Muusika sisu ja meeleolu väljendamine pillimängus.

3. Muusikaline liikumine

Erineva tempo järgi muusika eristamine ja selle järgi liikumine. Marssimine. Laulu- ja ringmängude mängimine. Näiteks: „Kaks sammu sissepoole“ ja „Õunake“, jne.

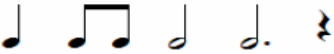
4. Omalooming

Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Lihtsamate liisusalvide loomine. Muusika meeleolu edasi andmine loovliikumise kaudu vabas vormis.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Meloodia, rütm, tempo. Tutvumine muusika väljendusvahenditega erinevaid karakterpalu kuulates. Vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamine. Eesti rahvalaulu ja -pillidega tutvumine. Kuulatud muusikapala kirjeldamine vabas vormis. Muusikapala järgi pildi joonistamine. Muusikapala seostamine selle autoriga.

6. Muusikaline kirjaoskus

Helivältuste tähenduse mõistmine ja kasutamine muusikalises tegevuses. Meetrumi, 2- ja 3-osalise taktimõõdu kasutamine musitseerimisel.

Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid. Allolevate oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine praktikas: noodijoonestik, noodivars, noodipea, taktimõõt, taktijoon, takt, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, vaikselt, valjult, dirigent, orkester, salm, refrään.

7. Õppekäigud.

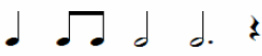
Õppekäikudel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt. Suuliselt arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused:

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 4) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Kevadel“ (Juba linnukesed);
- 5) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
- 6) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 8) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

- 9) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
 10) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks;
 11) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika);
 12) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat
 13) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega
 14) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
 15) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
 16) mõistab all olevate helivõtuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid

muusikalistes tegevustes:

- 17) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
 18) mõistab all olevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 a) takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp;
 b) eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
 c) muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
 d) meetrum, rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult;
 19) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil.

Läbivad teemad:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine- erinevad elukutsed, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng- aastaajad ja loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet- eesti rahvakultuur, laulupidude traditsioon, paikkondlike kultuuritraditsioonide väärtustamine, kontserdikülastused, esinemised. Tervis ja ohutus- pillide ohutu käsitlemine, mõõdukas füüsiline liikumine, liiklus, muusikaga stressi maandamine. Väärtused ja kõlblus- üritustel osalemine ja käitumine, tantsud, laulu- ja liikumismängud.

Lõiming: Eesti keel: õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid, liisusalmide ja regivärsside loomine, arutlusoskus, väljendusoskus. Matemaatika: arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, liitmine, lahutamine, võrdlemine, loogika. Inimeseõpetus: kodu, kodumaa, rahvakalendri teemad, aeg (tempo), liiklus. Kehaline kasvatus: laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja tunnetamine laulmisel, muusikapala meeleolu ja sisu väljendamine liikumise kaudu, kehapiirimäng, koordineerimine. Tööõpetus: lihtsamate rütmipillide valmistamine. Kunstiõpetus: muusikapala visualiseerimine. Loodusõpetus: loodushääled, keskkonnahääled.

2.klass

Õppesisu:

1. Laulmine ja hääle arendamine

Loomuliku hääle tekitamine. Hääle arendamine rühmas laulmisel. Õige kehahoiaku, hingamise ja diktsiooni teadlik jälgimine. Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine lauldes. Astmete RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI tundmaõppimine kuulamise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi. 2. klassile eakohaste laste-, mängu- ja

mudellaulude ning eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine. Kooliastme ühislaululude laulmine peast: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus), “Teele, teele, kurekesed”;

2. Pillimäng

Keha-, rütmi ja plaatpillide kasutamine lihtsamates kaasmängudes ja ostinatodes, meloodilis-rütmilistes improvisatsioonides. Muusika sisu ja meeleolu väljendamine pillimängus, kasutades dünaamikat (forte, piano). Väikekandle mänguvõtete tundma õppimine ja omandamine (I, V).

3. Muusikaline liikumine

Rütmi, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu. Eesti laulu- ja ringmängude mängimine (“Talurahva mäng“, “Tondimäng“, “Värvamäng”). Rahvatantsu “Kaera-Jaan” tantsimine.

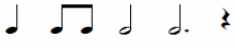
4. Omalooming

Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide loomine (regivärsid, liisusalmid, laulusõnad). Loovliikumine muusika meeleolu väljendamiseks.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Erinevate karakterpalade kuulamine ja muusika kirjeldamine uusi oskussõnu kasutades. Eesti rahvalaulude ja rahvapillidega tutvumine (karjapasun, lõõtspill, kannel, hiiu kannel, torupill, vilepill) ja ära tundmine. Muusika meeleolu väljendamine joonistamise kaudu. Muusikapala seostamine selle autoriga (Riine Pajusaar, Priit Pajusaar, Gustav Ernesaks) Eesti rahvakalendritähtpäevadega tutvumine (mardipäev, kadripäev, vastlapäev jt.).

6. Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad

Noodivältuste tähenduse mõistmine ja kasutamine muusikalistes tegevustes. 2-ja 3 –osalise taktimõõdu mõistmine ja kasutamine musitseerimisel. Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁). JO-võtme tähenduse mõistmine ning noodist lauldes kasutamine. Allolevate oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel: astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, dirigent, orkester, koor, helilooja, sõnade autor, eelmäng, vahemäng, kaasmäng, tempo, vaikselt, valjult, fermaat, volt.

7. Õppekäigud

Kooliüritustel osalemine. Teatri- ja kontserdikülastused. Õppekäikudel ja kontsertidel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ning mõnel kunstilisel viisil.

Õpitulemused:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi;
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus), “Teele, teele, kurekesed”;
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 7) on omandanud kuuekeelse väikekandle esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;

- 8) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
 9) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
 10) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
 11) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
 12) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks;
 13) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo);
 14) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
 15) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
 16) on tutvunud eesti kalendritähtpäevadega;
 17) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
 18) mõistab alljärgnevate heliväljenduste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid

muusikalistes tegevustes:

- 18) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
 19) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
 20) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodiväljenduse pikendajana, koorijuht, koor, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor, muusikapala, salm, refrään, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat, volt;
 21) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
 22) kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.

Läbivad teemad:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – erinevad elukutsed, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng – aastaajad, loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet – eesti rahvakultuur ja laulupidude traditsioon, paikkondlike kultuuritraditsioonide väärtustamine, kontserdikülastused, esinemised. Tervis ja ohutus – pillide ohutu käsitlemine, stressiga toimetulek, mõõdukas füüsiline liikumine, liiklus. Väärtused ja kõlblus – käitumine avalikul üritusel.

Lõiming:

Eesti keel: õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid, liisusalvide, regivärsside loomine, sõnavara, väljendusoskus, arutlus. Matemaatika: arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine-lahutamine, loendamine, loogika, mälu, muusikapala ülesehitus. Inimeseõpetus: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, aeg (tempo). Kehaline kasvatus: laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine, kehapillisaated, koordineerimine, muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, rahvatantsud. Kunstiõpetus: muusika meeleolu visualiseerimine, kõlavärv. Tööõpetus: lihtsa rütmipilli valmistamine. Loodusõpetus: loodushääled, keskkonna hääled.

3. klass

Õppesisu

1. Laulmine ja hääle arendamine

Loomuliku hääle tekitamine. Hääle arendamine rühmas ja üksi laulmisel. Õige kehahoiaku, hingamise ja diktsiooni teadlik jälgimine. Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine lauldes. Tempo tajumine. Astmemudelite (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) tajumine kuulamise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi. 3. klassile eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, kaanonite ning eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine. Kooliastme ühislaulude laulmine peast (“Eesti hümn”(F .Pacius), “Kevadpidu”), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus).

2. Pillimäng

Keha-, rütmi ja plaatpillide kasutamine lihtsamates kaasmängudes ja ostinatodes, meloodilis-rütmilistes improvisatsioonides. Muusika sisu ja meeleolu väljendamine pillimängus, kasutades dünaamikat (forte,piano). Väikekandle mänguvõtete tundma õppimine ja omandamine (I, V, IV). Plokkflöödi esmaste mänguvõtete omandamine ja kasutamine musitseerimisel (h, a, g). Tähtnimede tundma õppimine ja kasutamine plokkflöödi ja plaatpillide mängimisel.

3. Muusikaline liikumine

Rütmi, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu. Liikumine 2-ja 3-osalises taktimõõdus (polka, valss). Laulu-ja ringmängude mängimine (“Käi ümber küla ringi”, “Kaks sammu sissepoole”, “Rits-rats, rundibum”, “Šooder”)

4. Omalooming

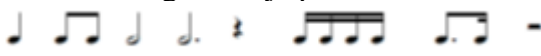
Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide loomine (regivärsid, liisusalmid, laulusõnad). Loovliikumine muusika meeleolu väljendamiseks. Lihtsamate laulusalmide loomine.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika väljendusvahenditega tutvumine (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, muusikapala ülesehitus) läbi karakterpalade kuulamise. Vokaal-ja instrumentaalmuusika eristamine. Erinevate tantsude eristamine muusika järgi (polka, valss, menuett). Eesti rahvamuusika ja rahvapillidega tutvumine. Lavažanritega tutvumine (ooper, ballett). Kuulatava muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine oskussõnavara kasutades. Muusika meeleolu ja karakteri väljendamine vabalt valitud kunstiliste vahenditega. Muusikapala seostamine selle autoriga (Olav Ehala, Wolfgang Amadeus Mozart, Pjotr Tšaikovski, Johann Sebastian Bach, Johann Strauss, Leelo Tungal).

6. Muusikaline kirjaoskus

Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid

muusikalistes tegevustes: 2-,3-,4- osalise

taktimõõdu kasutamine musitseerimisel. Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI). JO ja RA- astmerida (duur ja moll) seoses lauludega. Allolevate oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kahekordne taktijoon, koorijuht, koor,

ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, piano, forte, fermaat, sidekaar, later, segno.

7. Õppekäigud

Kooliüritustel osalemine. Teatri- ja kontserdikülastused. Õppekäikudel ja kontsertidel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ning mõnel kunstilisel viisil. Suuliselt ja kirjalikult arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus);
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 7) on omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
- 8) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 9) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 10) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 11) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 12) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
- 13) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
- 14) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 15) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 16) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 17) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 18) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.
- 19) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid

muusikalistes tegevustes:

- 20) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 21) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 22) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 23) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- 24) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas, meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana • koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor, muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ooper, ballett, ostinato, kaasmäng,

eelmäng, vahemäng, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbär), piano, forte, fermaat, latern, segno, volt (tutvustamine laulurepertuaariga);
25) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
26) kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.

Läbivad teemad:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine- erinevad elukutsed, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng- aastaajad ja loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet-eesti rahvakultuur, regivärsi loomine, laulupidude traditsioon, paikkondlike kultuuritraditsioonide väärtustamine, kontserdikülastused, esinemised. Tervis ja ohutus- pillide ohutu käsitlemine, mõõdukas füüsiline liikumine, liiklus, muusikaga stressi maandamine. Väärtused ja kõlblus- üritustel osalemine ja käitumine, tantsud, laulu-ja liikumismängud.

Lõiming:

Eesti keel: õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon. laulutekstide autorid, liisusalmide, regivärsside loomine, sõnavara, väljendusoskus, arutlus. Matemaatika: arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine, lahutamine, loendamine, loogika, mälu. muusikapala ülesehitus. Inimeseõpetus: kodu, kodumaa, rahvakalender, aeg (tempo). Kehaline kasvatus: laulu- ja ringmängud, õige kehahoid. koordinatsioon, hingemine, õiged pillimänguvõtted, muusikapala meeolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud, muusikale liikumise kujundamine vastavalt laulu karakterile. Kuns: muusika meeolu visualiseerimine. Tööõpetus: omavalmistatud rütmipillide valmistamine. Arvutiõpetus: info otsimine.

2.3. II kooliaste

2.3.1. II kooliastme õppesisu ja õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka

erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;

9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;

10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;

11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

2.1.6. Muusika õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane: 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest; 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega $g-G2$; 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane: 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane: 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne); 3) kasutab muusika karakteri ja meeoleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane: 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, dirigente, teab Eesti laulupidude traditsiooni; 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit; 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; 5) on tutvunud

valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt; 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara; 7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane: 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega); 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid 13 musitseerides; 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides; 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane: 1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Muusika õppesisu II kooliastmes

II kooliastmes tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatena ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Pillimänguoskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Muusikalises liikumises on põhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes. Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.3.2. Õppesisu ja õpitulemused klassiti

4. klass

Õppesisu

1. Laulmine ja hääle arendamine

Õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamine ning rakendamine erinevates muusikalistes tegevustes. Laulmine klassis ühe- või kahehäälselt (kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud a cappella ja saatega). Laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Lauupeo traditsiooni ja tähenduse mõistmine. Meloodiate laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO₁, LE, NA, DI). Relatiivsete helikõrguste (astmete) seostamine absoluutsete helikõrgustega g-G2. Kooliastme ühislaulude laulmine peast: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Vörk), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Püha öö” (F. Gruber).

2. Pillimäng

Keha-, rütmi-, plaatpillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinatodes. Meloodilis-rütmiliste improvisatsioonide loomine pillidel. Plokkflöödi ja 6-keelse väikekandle mänguvõtete rakendamine musitseerimisel. Absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus.

3. Muusikaline liikumine

Rütmi, meloodia, dünaamika, tempo ja vormi tajumine ja väljendamine liikumise kaudu. Eesti laulu ja ringmängude mängimine. Eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine.

4. Omalooming

Rütmilis-meloodilisi improvisatsioonide, kaasmängude ja/või ostinatode loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Tekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade loomine. Muusika karakteri ja meeleolu väljendamine läbi loovliikumise. Omaloomingus üksinda ning koos musitseerides omandatud muusikaliste oskuste ja teadmiste kasutamine. Lihtsamate pillide valmistamine.

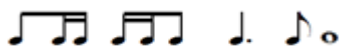
5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Erinevates muusikapalades muusika väljendusvahendite (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm) kuulamine ja eristamine. Kuulitava muusikapala iseloomustamine ja põhjendamine kasutades õpitut oskussõnavara. Hääleliikide kuulamine ja võrdlemine (sopran, mezzosopran, alt, tenor, bariton, bass). Kooriliikide kuulamine ja võrdlemine (laste-, poiste, mees-, nais-, segakoor). Kodukoha kooride, tuntumate Eesti kooride ja dirigentidega tutvumine. Eesti laulupeo traditsiooniga tutvumine.

Muusikapala seostamine autoriga (Karl August Herman, Ülo Vinter, Rene Eespere, Pjotr Tšaikovski, Ludvig van Beethoven, Arvo Pärt)

6. Muusikaline kirjaoskus

All olevate rütmifiguuride ja pauside tundmine ja kasutamine muusikalistes tegevustes:

, 8-ndik noot ja paus. 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel. Viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G2 tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel. Duur ja moll helilaadi mõistmine ja helistike C-a kasutamine. All olevate oskussõnade mõistmine ja kasutamine: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, mollhelilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon tämber, hääleliigid (sopran, mezzosopran, alt, tenor, bariton, bass) dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

7.Õppekäigud

Kooliüritustel osalemine. Teatri- ja kontserdikülastused. Õppekäikudel ja kontsertidel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ning mõnel kunstilisel viisil. Suuliselt ja kirjalikult arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas laudes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislauale: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann) „Püha öö” (F. Gruber);
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 7) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 8) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 9) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 10) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 11) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid;
- 12) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 13) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 14) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.
- 15) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 16) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 17) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 18) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab

neid muusikalistes tegevustes. , 8-ndik noot ja paus.

- 19) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 20) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 21) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 22) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a tähendust ning kasutab neid musitseerides;

23) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

24) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

25) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Läbivad teemad:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – erinevad elukutsed, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng – aastaajad, loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet – eesti rahvakultuur, regivärsi rütmistamine, regivärsi loomine, laulupeo traditsioon. Tervis ja ohutus – pillide ohutu käsitlemine, stressiga toimetulek, mõõdukas füüsiline liikumine, liiklus. Väärtused ja kõlblus- laulu- ja liikumismängud, rahva- ja seltskonnatantsud, käitumine avalikul üritusel. Teabekeskond – meedias orienteumine.

Lõiming:

Eesti keel ja kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus, silbitamine teksti rütmistamisel, õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus, autorlus. Matemaatika: taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus, helipikkused ja -kõrgused, helikõrguste vahelised kaugused, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad) muusikapala vorm, loogika, arutlusoskus, sümbolid, murdarvud, võrdlemine ja eristamine. Inimeseõpetus: kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus. Kehaline kasvatus: õige kehahoid ja hingamine, eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud, muusikale liikumise kujundamine vastavalt laulu karakterile, koordineerimine, õiged mänguvõtted pillimängus, muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus. Tööõpetus: muusikateemaliste mängude valmistamine, lihtsate pillide valmistamine. Kunstiõpetus: muusika meeleolu visualiseerimine, kõlavärv, muusikaelamuse visuaalne kujutamine. Võõrkeeled: võõrkeelsete laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine, itaaliakeelsed muusikalised terminid. Arvutiõpetus: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis, muusikaterminite seletuste leidmine, teabe otsimine.

5.klass

Õppesisu

1. Laulmine ja hääle arendamine

Õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamine ning rakendamine erinevates muusikalistes tegevustes. Laulmine klassis ühe- või kahehäälselt (kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud a cappella ja saatega). Laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Laulupeo traditsiooni ja tähenduse mõistmine. Meloodiate laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades

käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO₁, LE, NA, DI). Relatiivsete helikõrguste (astmete) seostamine absoluutsete helikõrgustega g-G2 Kooliastme ühislaulude laulmine peast: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul).

2. Pillimäng

Keha-, rütmi-, plaatpillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinatodes. Meloodilis-rütmiliste improvisatsioonide loomine pillidel. Plokkflöödi ja 6-keelse väikekandle mänguvõtete rakendamine musitseerimisel. Absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus. Helistike ja toonika kolmkõlade C-duur, a-moll, G-Duur, e-moll seostamine pillimänguga.

3. Muusikaline liikumine

Rütm, meloodia, dünaamika, tempo ja vormi tajumine ja väljendamine liikumise kaudu. Eesti laulu ja ringmängude mängimine. Eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine.

4. Omalooming

Rütmilis-meloodilisi improvisatsioonide, kaasmängude ja/või ostinatode loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Tekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade loomine. Muusika karakteri ja meeleolu väljendamine läbi loovliikumise. Omaloomingus üksinda ning koos musitseerides omandatud muusikaliste oskuste ja teadmiste kasutamine. Lihtsamate pillide valmistamine.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Erinevates muusikapalades muusika väljendusvahendite (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm) kuulamine ja eristamine. Kuulitava muusikapala iseloomustamine ja põhjendamine kasutades õpitud oskussõnavara. Instrumentaalmuusika kuulamine. Pillirühmade kuulamine ja eristamine: löökpillid, puhkpillid, keelpillid, klavripillid. Orkestriliikidega tutvumine (sümfooniaorkester). Eesti tuntumate dirigentide tegevusega tutvumine (Neeme Järvi, Eri Klas, Paavo Järvi, Kristjan Järvi, Tõnu Kaljuste, Jüri Alperden, Olari Elts, Anu Tali, Risto Joost, Kristiina Poska). Muusikapala seostamine autoriga (Antonio Vivaldi, Pjotr Tšaikovski, Veljo Tormis)

6. Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad

Allolevate rütmifiguuride ja pauside tundmine ja kasutamine muusikalistes tegevustes:

, 8-ndik noot ja paus. 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude, eeltakti tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel. Viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G2 tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel. Duur ja moll helilaadi mõistmine ja helistike C-a, G-e kasutamine. Allolevate oskussõnade mõistmine: ja kasutamine: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistikumärgid (diees), juhuslikud märgid, helistik, toonika ehk põhiheli, vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, sümfooniaorkester, interpret, improvisatsioon, tamber, hääleliigid, pilliliigid (löökpillid, puhkpillid, keelpillid, klavripillid, eesti rahvapillid), tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

7. Õppekäigud

Kooliüritustel osalemine. Teatri- ja kontserdikülastused. Õppekäikudel ja kontsertidel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ning mõnel kunstilisel viisil. Suuliselt ja kirjalikult arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane: 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest. 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul)

Pillimäng

Õpilane: 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane: 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

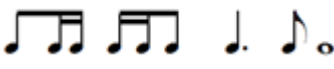
Õpilane: 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne); 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane: 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; 2) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit; 3) teab tuntumaid dirigente Eestist; 4) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane: 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning

kasutab neid muusikalistes tegevustes: , 8-ndik noot ja paus. 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega); 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides; 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e tähendust ning kasutab neid musitseerides; 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk

põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, sümfooniaorkester, dirigent, interpreet, improvisatsioon; tämber, pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane: 1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

Läbivad teemad: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – erinevad elukutsed, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng – aastaajad, loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet – eesti rahvakultuur, regivärsi rütmistamine, regivärsi loomine. Tervis ja ohutus – pillide ohutu käsitlemine, stressiga toimetulek, mõõdukas füüsiline liikumine, liiklus. Väärtused ja kõlblus- laulu- ja liikumismängud, rahva- ja seltskonnatantsud, käitumine avalikul üritusel. Teabekeskond – meedias orienteerumine.

Lõiming:

Eesti keel ja kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus, laulutekstide autorid, õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus. Matemaatika: murrud, mälu, seostamisoskus, noodi-, helikõrgused, taktimõõt, helistikud ja kolmkõlad, võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, erinevad taktimõõdud, loogika.

Ühiskonnaõpetus: kodu, kodumaa, rahvakalendri tähtpäevad, aeg (tempo) liiklus. Kehaline kasvatus: õige kehahoid ja hingamine, kehapillisaated, koordineerimine, õiged mänguvõtted pillimängus, eesti laulu- ja ringmängud, muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile. Kunst: muusika meeleolu visualiseerimine.

6. klass

Õppesisu

1. Laulmine ja hääle arendamine

Õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamine ning rakendamine erinevates muusikalistes tegevustes. Laulmine klassis ühe- või kahehäälselt (kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud a cappella ja saatega). Laulmine koolikooris ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Lauupeo traditsiooni ja tähenduse mõistmine. Meloodiate laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI). Relatiivsete helikõrguste (astmete) seostamine absoluutsete helikõrgustega g-G2 Kooliastme ühislaulude laulmine peast: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Kas tunned maad” (J. Berad)

2. Pillimäng

Keha-, rütmi-, plaatpillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinatodes. Meloodilis-rütmiliste improvisatsioonide loomine pillidel. Plokkflöödi ja 6-keelse väikekandle mänguvõtete rakendamine musitseerimisel. Absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus. Helistike G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga.

3. Muusikaline liikumine

Rütmi, meloodia, dünaamika, tempo ja vormi tajumine ja väljendamine liikumise kaudu.

Eesti laulu ja ringmängude mängimine. Eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine.

4. Omalooming

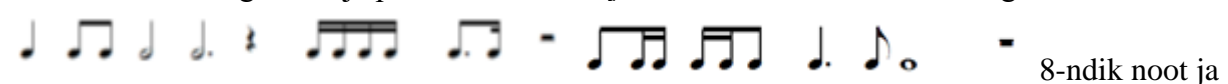
Rütmilis-meloodilisi improvisatsioonide, kaasmängude ja/või ostinatode loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Tekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade loomine. Muusika karakteri ja meeleolu väljendamine läbi loovliikumise. Omandatud muusikaliste oskuste ja teadmiste kasutamine omaloomingus. Infotehnoloogia võimaluste kasutamine ideede esitamisel ja oma loovuse võimetekohasel rakendamisel nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Erinevates muusikapalades muusika väljendusvahendite (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm) kuulamine ja eristamine. Kuulatava muusikapala iseloomustamine ja põhjendamine kasutades õpitut oskussõnavara. Eesti rahvamuusika (rahvamuusika, rahvapillid, rahvatantsud) tundma õppimine ja eristamine. Eesti rahvamuusika suursündmustega tutvumine. Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega tutvumine valikuliselt. Muusikapala seostamine autoriga (erinevate maade heliloojad). Autorikaitsega kaasnevate õiguste ja kohustustega tutvumine ja selle vajalikkuse teadvustamine.

6. Muusikaline kirjaoskus

Allolevate rütmifiguuride ja pauside tundmine ja kasutamine muusikalistes tegevustes:

paus. 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude ja eeltakti tähenduse mõistmine ja arvestamine

musitseerimisel. Viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G2 tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel. Duur ja moll helilaadi mõistmine ja helistike C-a, G-e, F-d kasutamine. Allolevate oskussõnade mõistmine ja kasutamine: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, helistik, toonika ehk põhiheli, vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, sümfooniaorkester, interpreet, improvisatsioon, tämber, hääleliigid, pilliliigid, eesti rahvapillid, tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo

7. Õppekäigud

Kooliüritustel osalemine. Teatri- ja kontserdikülastused. Õppekäikudel ja kontsertidel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ning mõnel kunstilisel viisil. Suuliselt ja kirjalikult arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused:

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Kas tunned maad” (J. Berad)

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

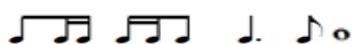
Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 3) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;
- 4) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 5) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivälvuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes

8-ndik noot ja paus.

2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;

3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);

4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides; 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides; 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane: 1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Läbivad teemad: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – erinevad elukutsed, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng – aastaajad, loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet – eesti rahvakultuur, regivärsi rütmistamine, regivärsi loomine, laulu- ja tantsupeo traditsioon. Tervis ja ohutus – pillide ohutu käsitlemine, stressiga toimetulek, mõõdukas füüsiline liikumine, liiklus. Väärtused ja kõlblus- laulu- ja liikumismängud, rahva- ja seltskonnatantsud, käitumine avalikul üritusel. Teabekeskond – meedias orienteumine.

Lõiming:

Eesti keel ja kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus, silbitamine teksti rütmistamise, õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus. laulutekstide autorid. Kirjanike ja luuletajatega tutvumine põgusalt seoses erinevate maade muusika ja kultuuri õppimisega (Marie Under, Lydia Koidula, Juhan Liiv, Oskar Luts, Aleksis Kivi, Tove Jansson, Astrid Lindgren, Johann Wolfgang von Goethe, Henrik Ibsen, William Shakespeare, Agatha Christie, J. K. Rowling).

Matemaatika: muusikapala vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamine, helipikkused, helikõrguste vahelised kaugused.

Ühiskonnaõpetus: kodu, kodumaa, rahvakalender, aeg (tempo)

Kehaline kasvatus: õige kehahoid, hingamine. – õigekiri, koordinatsioon, hingamine, õiged mänguvõtted, muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapiilisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.

Kunst: muusika meeleolu visualiseerimine. Kunstnike loominguga tutvumine põgusalt seoses erinevate maade muusika ja kultuuri õppimisega (Konrad Mägi, Eduard Wiiralt, Gustav Klimt, Wassily Kandinsky, Edvard Munch, Leonardo da Vinci).

Võõrkeel: laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine.

Arvutiõpetus: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.

Geograafia: riikide asukohad, üldandmed, omapära.

Ajalugu: kultuuri arengulugu, koos ajaloo tähtsamate sündmustega.

2.4. III kooliaste

2.4.1. III kooliastme õppesisu ja õpitulemused

9. klassi lõpetaja:

1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme; 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärast; 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes; 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; 5) oskab kuulata ennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse; 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule; 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates 14 muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; 10) väljendab kuuldud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara; 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused; 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevat õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus; 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida; 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

2.1.8. Muusika õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane: 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel; 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).

Pillimäng

Õpilane: 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane: 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omaloomingu õpilane: 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 4) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane: 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpill ning elektrofone ja pillikoosseise; 4) teab nimetada tuntud helil muusika suursündmusi (sh paikkondlikke); 5) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; 6) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ning Ladina- Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; 7) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult; 8) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasn (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane: 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab

neid muusikalistes tegevustes , 16-ndik noot ja paus; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); 4) mõistab helistike C–a, G nendest musitseerides; 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas. elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused, ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika

Õppekäigud

Õpilane: 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Muusika õppesisu III kooliastmes

III kooliastmes on tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, olmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarrilaulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksikui kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste

kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste isikupärast esinemisoskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.4.2. Õppesisu ja õpitulemused klassiti

7.klass

Õppesisu

1. Laulmine ja hääle arendamine

Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid). Laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi. Absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²). Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seostamine lauludega.

Vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal. Ea- ja teemakohaste ühe-, kahehäälsete eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine. Kooliastme ühislaulude peast laulmine: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Kalevite kants“ (P. Veebel)

2. Pillimäng

Keha-, rütmi- ja plaatpillide, plokkflöödi või kuuekeelse väikekandle mängimine kaasmängudes ja/või ostinatodes. Kitarri või ukulele lihtsamate akordmänguvõtetega tutvumine ja kasutamine musitseerimisel. Absoluutsete helikõrguste (tähtnimede) kasutamine pillimängus. Muusikaliste teadmiste ja oskuste kasutamine muusikat esitades.

3. Muusikaline liikumine

Liikudes muusika väljendusvahendite tunnetamine ja rakendamine. Liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine.

4. Omalooming

Muusikalis mõtlemise ja loovuse arendamine muusikalise omaloomingu kaudu. Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Kindlas vormis rütmilisel-meloodiliste kaasmängude ja/või ostinatode loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Regivärsside, laulusõnade loomine. Muusika karakteri ja meeoleolu ning enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

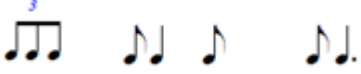
Erinevates muusikapalades muusika väljendusvahendite (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm, 3-osaline lihtvorm, variatsiooni- ja rondovorm) kuulamine ja eristamine. Kõla ja kuju järgi muusikainstrumentide eristamine: keelpillid: poogenpillid viiul, viola e altviiul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; puhkpillid: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; löökpillid: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; klahvpillid: klaver, klavessiin, orel, akordion; elektrofonid: süntesaator, elektriklaver. Tuntud heliloojate, interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ning muusika suursündmustega (sh paikkondlike) tutvumine;

Eesti muusikakultuuriga tutvumine: rahvuslik ärkamisaeg, esimene üldlaulupidu, esimesed heliloojad, muusikaelu areng, heliloojad tänapäeval (Arvo Pärt, Veljo Tormis, Erkki-Sven

Tüür jt.) Valikuliselt Idamaade muusikapärandiga tutvumine. (Hiina, Jaapan, India, Araabia) Muusika üle arutlemine muusika sõnavara kasutades. Kirjalike tööde (essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat) ja powerpoint esitluste koostamine ja ettekandmine.

6. Muusikaline kirjaoskus

I ja II kooliastmes õpitud kirjaoskuse kordamine. All olevate rütmifiguuride ja pauside

tundmine ja kasutamine muusikalistes tegevustes: 16-ndik

noot ja paus 2/4, 3/4 ja 4/4, 8-ndik taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel. Relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel ja seostamine absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); Viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G2 tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel.) Duur ja moll helilaadi mõistmine ja helistike C-a, G-e, F-d kasutamine. All olevate oskussõnade mõistmine: ja kasutamine:

7. Õppekäigud

Kooliüritustel osalemine. Teatri- ja kontserdikülastused. Õppekäikudel ja kontsertidel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ja kirjalikult või mõnel muul looval viisil, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel; 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 6) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Kalevite kants” (P. Veebel)

Pillimäng

Õpilane: 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab musitseerides kitarri või ukule lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane: 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane: 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 4) väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane: 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 2) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök-, klahvpille ja elektrofone 3) teab nimetada tuntud eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika

suursündmuse (sh paikkondlikke);4) on tutvunud Eesti muusikakultuuri arengulooga ning valikuliselt Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; 6) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane: kordab I ja II kooliastme muusikalist kirjaoskust ja oskussõnavara.

1) mõistab alljärgnevate heliväljutuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid

muusikalistes tegevustes: 16-ndik noot ja paus

2) mõistab taktimõõtude 2/4,3/4, 4/4 8-ndik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); 4) mõistab helistike C–a, F–d, G–e tähendust ja lähtub nendest musitseerides; 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: muusikainstrumentide nimetused, elektrofonid, rondo, variatsioon.

Õppekäigud

Õpilane: 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Läbivad teemad: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine –erinevad elukutsed, isiksuse kujunemise toetamine, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng – aastaajad, loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet – eesti rahvakultuur, austav suhtumine teistesse kultuurikeskkondadesse, maailma rahvaste muusika. Tervis ja ohutus – pillide ohutu käsitlemine, stressiga toimetulek, mõõdukas füüsiline liikumine, turvaline suhtlemine tehnoloogiaga, liiklus. Väärtused ja kõlblus-ühiskonna üldtunnustatud väärtus ja kõlbluspõhimõtted, aus lähenemine autorlusele, käitumine avalikel üritustel. Teabekeskond – meedias orienteerumine, Tehnoloogia ja innovatsioon- tehnoloogiliste vahendite kasutamine.

Lõiming: Eesti keel ja kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus, silbitamine teksti rütmistamisel, õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus, laulutekstide autorid. sõnavara, k.a. muusikaline, suuline ja kirjalik väljendusoskus (essee, uurimustöö, referaat)
Matemaatika: muusikapala vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamine, helipikkused, helikõrguste vahelised kaugused, paralleelsed helistikud.
Ühiskonnaõpetus: kodu, kodumaa, rahvakalender, aeg (tempo).
Kehaline kasvatus: õige kehahoid, hingamine, koordineerimine, õiged mänguvõtted pillimängus, muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapiisavused.
Kunst: muusika meeleolu visualiseerimine.
Võõrkeel: laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine.
Ajalugu: Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.
Bioloogia: hingamine, häälehoid (k.a. häälemurde perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus.
Loodusõpetus: liikumine/dünaamika. Arvutiõpetus: muusikaterminele seletuste leidmine internetis, erinevate arvutiprogrammide kasutamine, nutiseadmete kasutamine (audio ja video). Geograafia: riigid, linnad, asulad ja nende asendid, rahvastik, rassid. Füüsika: heli ja selle omadused, liikumine, + jõud, võnkumine, müra)

8. klass

Õppesisu

1. Laulmine ja hääle arendamine

Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid). Hääle hoidmine häälemurdeperioodil. Laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi. Absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²). Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seostamine lauludega.

Vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal. Ea- ja teemakohaste ühe-, kahehäälsete eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine. Kooliastme ühislaulude peast laulmine: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen)

2. Pillimäng

Keha-, rütmi- ja plaatpillide, plokkflöödi või kuuekeelse väikekandle mängimine kaasmängudes ja/või ostinatodes. Kitarri või ukulele lihtsamate akordmänguvõtetega tutvumine ja kasutamine musitseerimisel. Absoluutsete helikõrguste (tähtnimede) kasutamine pillimängus. Muusikaliste teadmiste ja oskuste kasutamine muusikat esitades.

3. Muusikaline liikumine

Liikudes muusika väljendusvahendite tunnetamine ja rakendamine. Liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine.

4. Omalooming

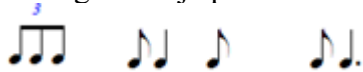
Muusikalis mõtlemise ja loovuse arendamine muusikalise omaloomingu kaudu. Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Kindlas vormis rütmilis-meloodiliste kaasmängude ja/või ostinatode loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Regivärsside, laulusõnade loomine. Muusika karakteri ja meeleolu ning enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusikapalade kuulamisel muusika väljendusvahendite, dünaamika, tämbri ning muusikateose ülesehituse eristamine. Pop- ja rokkmuusika arenguloo ja stiilidega tutvumine, stiilide kuulamine ja eristamine. Tuntud heliloojate, interpretide, ansamblite ning muusika suursündmustega (sh paikkondlike) tutvumine. Eesti popmuusikaga tutvumine (1920.- 2020. aastad) ning valikuliselt Hispaania, Põhja- ja Ladina- Ameerika muusikapärandiga tutvumine. Muusika üle arutlemine suuliselt ja kirjalikult muusika sõnavara kasutades ja enda seisukohti põhjendades. Autoriõiguste ja nendega kaasnevate kohustustega tutvumine intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

6. Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara

I ja II kooliastmes õpitud kirjaoskuse kordamine ja kasutamine. Alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähenduse mõistmine ning kasutamine muusikalistes tegevustes:

,16-ndik noot ja paus. 2/4, 3/4, 4/4, 8-ndik taktimõõdu tähenduse mõistmine ning arvestamine musitseerides; Laulude õppimisel relatiivsete helikõrguste (astmed) kasutamine ja seostamine absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); Helistike C–a, G–e, F–d tähenduse mõistmine musitseerides; Bassivõtme tähenduse

mõistmine ning rakendamine muusitseerides repertuaarist tulenevalt; Oskussõnade tähenduse mõitmine ja kasutamine praktikas: spirituaal, gospel, bluus, pop- ja rokkmuusika stiilid.

7. Õppekäigud

Kooliüritustel osalemine. Teatri- ja kontserdikülastused. Õppekäikudel ja kontsertidel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ja kirjalikult või mõnel muul looval viisil, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane: 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel; 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen),

Pillimäng

Õpilane: 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab muusitseerides kitarril või ukulele lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane: 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 4) väljendab muusika karakterit ja meeolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

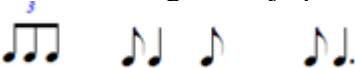
Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 2) eristab pop-, rokkmuusika stiile 3) teab nimetada tuntud heliloojaid interpreete, ansambleid maailma pop- ja rokkmuusikast ;4) teab eesti popmuusika arengulugu, heliloojaid, interpreete, ansambleid; 5) on tutvunud valikuliselt Hispaania, Põhja- ja Ladina- Ameerika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; 6) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult; 7) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane: 1) mõistab alljärgnevate heliväljenduste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning

kasutab neid muusikalistes tegevustes: ,16-ndik noot ja paus 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4, 8-ndik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid

musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning lähtub nendest musitseerides; 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: spirituaal, gospel, pop- ja rokkmuusika.

Õppekäigud

Õpilane:

1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Läbivad teemad: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine –erinevad elukutsed, isiksuse kujunemise toetamine, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng – aastaajad, loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet – eesti rahvakultuur, austav suhtumine teistesse kultuurikeskkondadesse, maailma rahvaste muusika. Tervis ja ohutus – pillide ohutu käsitlemine, stressiga toimetulek, mõõdukas füüsiline liikumine, turvaline suhtlemine tehnoloogiaga, liiklus. Väärtused ja kõlblus-ühiskonna üldtunnustatud väärtus ja kõlbluspõhimõtted, aus lähenemine autorlusele, käitumine avalikel üritustel. Teabekeskond – meedias orienteerumine, Tehnoloogia ja innovatsioon- tehnoloogiliste vahendite kasutamine.

Lõiming:

Eesti keel ja kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmeks, silbitamine teksti rütmistamisel, õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus, laulutekstide autorid. sõnavara, k.a. muusikaline, suuline ja kirjalik väljendusoskus-essée, uurimustöö, referaat.

Matemaatika: helipikkused, muusikapala vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamine-astme-ja tähtnimed, helistikud, kolmkõlad, paralleelsed helistikud.

Ühiskonnaõpetus: kodu, kodumaa, rahvakalender, aeg (tempo).

Kehaline kasvatus: õige kehahoid, hingamine, koordineerimine, õiged mänguvõtted pillimängus, muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated.

Kunst: muusika meeleolu visualiseerimine. Võõrkeel: laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine. Ajalugu: kultuuri arengulugu, ajaloo tähtsamate sündmustega.

Muusikatehnika areng. Eesti ja erinevate maade kultuurilugu. Bioloogia: hingamine, häälehoid (k.a häälemurde perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus. Loodusõpetus:

liikumine/dünaamika. Arvutiõpetus: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, erinevate arvutiprogrammide kasutamine, nutiseadmete kasutamine (audio ja video).

Geograafia: riigid, linnad, asulad ja nende asendid, rahvastik, rassid. Füüsika: heli ja selle omadused, liikumine/jõud, võnkumine, müra.

9. klass

Õppesisu

1. Laulmine ja hääle arendamine

Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid). Hääle hoidmine häälemurdeperioodil. Laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi. Absoluutsete

helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²). Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seostamine lauludega.

Vestlused laulu sisu, helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal. Ea- ja teemakohaste ühe-, kahehäälsese eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine. Kooliastme ühislaulude peast laulmine: „Eesti hümn“ (F. Pacius), Saaremaa valss” (R. Valgre)

2. Pillimäng

Keha-, rütmi- ja plaatpillide, plokkflöödi või kuuekeelse väikekandle mängimine kaasmängudes ja/või ostinatodes. Kitarri või ukulele lihtsamate akordmänguvõtetega tutvumine ja kasutamine musitseerimisel. Absoluutsete helikõrguste (tähtnimede) kasutamine pillimängus. Muusikaliste teadmiste ja oskuste kasutamine muusikat esitades.

3. Muusikaline liikumine

Liikudes muusika väljendusvahendite tunnetamine ja rakendamine. Liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine.

4. Omalooming

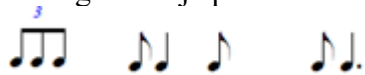
Muusikalis mõtlemise ja loovuse arendamine muusikalise omaloomingu kaudu. Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Kindlas vormis rütmilis-meloodiliste kaasmängude ja/või ostinatode loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Regivärsside, laulusõnade loomine. Muusika karakteri ja meeolu ning enda loominguide ideede väljendamine liikumise kaudu.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusikapalade kuulamisel muusika väljendusvahendite, dünaamika, tämbri ning muusikateose ülesehituse eristamine. Erinevate esituskoosseisudega tutvumine: ansambliiliikide, orkestriliikide (sümfooniaorkester, kammerorkester, puhkpilliorkester, rahvapilliorkester, jazz-orkester) kuulamine ja eristamine. Hääleliikide kuulamine ja eristamine, tuntumate ooperilauljatega tutvumine. Lavamuusikažanritega tutvumine (ooper, operett, muusikal, ballett). Eesti muusikateatri arengulooga tutvumine. Jazz-muusikaga tutvumine, kuulamine ja eristamine. Tuntud heliloojate interpretide, ansamblike ning muusika suursündmustega (sh paikkondlike)tutvumine. Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Aafrika muusikapärandiga tutvumine. Filmimuusikaga tutvumine. Muusika üle arutlemine muusika sõnavara kasutades, enda seisukohtade põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult. Autoriõiguste ja nendega kaasnevate kohustustega tutvumine intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

6. Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara

I ja II kooliastmes õpitud kirjaoskuse kordamine ja kasutamine. Alljärgnevate helivältnuste, rütmifiguuride ja pauside tähenduse mõistmine ning kasutamine muusikalistes tegevustes:

, 16-ndik noot ja paus. 2/4, 3/4, 4/4, 8-ndik taktimõõdu tähenduse mõistmine ning arvestamine musitseerides; Laulude õppimisel relatiivsete helikõrguste (astmed) kasutamine ja seostamine absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); Helistike C-a, G-e, F-d tähenduse mõistmine musitseerides; Bassivõtme tähenduse mõistmine ning rakendamine musitseerides repertuaarist tulenevalt; Oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine praktikas: ansambliiliigid, sümfooniaorkester, kammerorkester, puhkpilliorkester, rahvapilliorkester, jazz-orkester, hääleliigid, ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel, bluus, pop-ja rockmuusika, jazz-muusika, süvamuusika.

7. Õppekäigud

Kooliüritustel osalemine. Teatri-ja kontserdikülastused. Õppekäikudel ja kontsertidel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamus avaldamine suuliselt

ja kirjalikult või mõnel muul looval viisil, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane: 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel; 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii ükski kui ka rühmas lauldes; 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 6) laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Saaremaa valss” (R. Valgre)

Pillimäng

Õpilane: 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab musitseerides kitarril või ukulele lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane: 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 4) väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loominguideid liikumise kaudu.

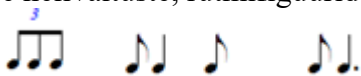
Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 2) eristab hääleliike, ansambli- ja orkestriliike, džässmuusikat 3) teab nimetada tuntud heliloojaid interpreete, ansambleid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke); 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; 5) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Aafrika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; 7) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult; 8) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane: 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab

neid muusikalistes tegevustes: ,16-ndik noot ja paus 2)

mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4, 8-ndik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning lähtub nendest musitseerides; 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:

sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, džässmuusika, süvamuusika
Õppekäigud Õpilane: 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara

Läbivad teemad: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine –erinevad elukutsed, isiksuse kujunemise toetamine, meeskonnatöö. Keskkond ja jätkusuutlik areng – aastaajad, loodus, materjalide korduvkasutus pillide valmistamisel. Kultuuriline identiteet – eesti rahvakultuur, austav suhtumine teistesse kultuurikeskkondadesse, maailma rahvaste muusika. Tervis ja ohutus – pillide ohutu käsitlemine, stressiga toimetulek, mõõdukas füüsiline liikumine, turvaline suhtlemine tehnoloogiaga, liiklus. Väärtused ja kõlblus- ühiskonna üldtunnustatud väärtus ja kõlbluspõhimõtted, aus lähenemine autorlusele, käitumine avalikel üritustel. Teabekeskond – meedias orienteerumine, Tehnoloogia ja innovatsioon- tehnoloogiliste vahendite kasutamine.

Lõiming:

Eesti keel ja kirjandus: teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus, silbitamine teksti rütmistamisel, õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus, laulutekstide autorid, sõnavara, k.a. muusikaline, suuline ja kirjalik väljendusoskus-essée, uurimustöö, referaat.

Matemaatika: helipikkused, muusikapala vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamine- astme- ja tähtnimed, helistikud, kolmkõlad, paralleelsed helistikud.

Ühiskonnaõpetus: kodu, kodumaa, rahvakalender, aeg (tempo). Kehaline kasvatus: õige kehahoid, hingamine, koordineerimine, õiged mänguvõtted pillimängus, muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapiisikad.

Kunst: muusika meeleolu visualiseerimine. Võõrkeel: laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine. Ajalugu: kultuuri arengulugu, ajaloo tähtsamate sündmustega. Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.

Bioloogia: hingamine, häälehoid (k.a. häälemurde perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus.

Loodusõpetus: liikumine/dünaamika. Arvutiõpetus: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, erinevate arvutiprogrammide kasutamine, nutiseadmete kasutamine (audio ja video). Geograafia: riigid, linnad, asulad ja nende asendid, rahvastik, rassid. Füüsika: heli ja selle omadused, liikumine, jõud, võnkumine, müra.

3. Kunst

3.1. Üldalused

3.1.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;

2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;

3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;

- 4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust. Põhikooli lõpuks teadvustab kunsti rolli nii oma elus kui ka ühiskonnas ja orienteerub visuaalses keskkonnas.

3.1.2. Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuv maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine;
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine;
- 3) mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud – õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmehaigumbriseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

3.2. I kooliaste

3.2.1.I kooliastme õpitulemused

I kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) tunneb lähimõbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel

ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;

6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;

7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurija õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

3.2.2.Õppesisu ja õpitulemused klassiti

1.klass

Teema: Tere, sügis!

Muinasjuturiigis.

Isad.

Loomad.

Jõulude ootel.

Talv.Rütm.

Sõber.

Eestimaa.

Kevad.

Emad.

Õppesisu ja põhimõisted: Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).

Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.

Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon.

Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.

Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine ise-seisvalt ja grupis.

Põhielementide- joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine.

Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine.

Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine.

Mänguasjade ja omameisterdatud mudelitega lavastuslikud mängud.

Piltjutustused: joonistus, maal.

Tegelikkuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.

Praktilised tööd : Iga teema kohta valmivad praktilised tööd.

Õpitulemused: 1)tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;

2)tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;

3)leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koostõu ja pildi kompositsiooni;

Läbivad teemad: Eesti keel: arutus- ja , kirjeldusoskus

Väärtused ja kõlblus: minu asjad, asjade väärtus, asjade hoidmine.

Emakeel: lugude jutustamine

Muusika: muusika lugude jutustajana

Keskkond ja jätkusuutlik areng: loodus minu ümber, loodushoid.

Loodusõpetus: muutused looduses, seos aastaegade vaheldumisega. Loodusvaatlused, elupaigad looduses. puulehed, puud, viljad; aastaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega; taimed, loomad ja seened erinevatel aastaegadel; kodukoha elurikkus ja maastikuline

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: positiivne hoiak õppimisse ja ühised tegevused. mitmekesisus.

Keskkond ja jätkusuutlik areng: loodus minu ümber, loodushoid.

Lõiming: Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

2.klass

Teema: Värv, perspektiivi ja kompositsiooniõpetus.

Tehnikad ja materjalid.

Loomad ja loodus. Jõulud. Lihavõtted.

Värvid ja mustrid.

Vestlused kunstist.

Õppesisu ja põhimõisted: Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja mediakeskkonnad.

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).

Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.

Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed.

Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.

Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine ise-seisvalt ja grupis.

Põhielementide- joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine.

Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine.

Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine.

Mänguasjade ja omameisterdatud mudelitega lavastuslikud mängud.

Piltjutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Tegelikkuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.

Praktilised tööd : Iga teema kohta valmivad praktilised tööd.

Õpitulemused:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle kasutades õpitud ainemõisteid;
- 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Läbivad teemad:

Keskkond ja säästev areng

- Suhtub loodusesse austusega ja lugupidavalt .
- Oskab koguda looduslikku materjali ja vajadusel seda jagada teistega.
- Hoiab kodukoha loodust .

Töölane karjäär ja selle kujundamine

- Teab oma isa ja ema ameteid, oskab neid kujutada paberil, voolida.
- Mõistab töö tähtsust.
- Teab kodukoha erinevaid ameteid.

Kodukoht

- Mõistab oma kodukoha ilu ja tähtsust .tunneb koduloomi ja oskab neid joonistada , mõistab pere ja oma kodu tähtsust .

Lõiming: Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

3. klass

Teema: Joonistamise võlu.

Värvilised värvid.

Pimedal ajal. Jõulud.

Külm või soe.

Eestima.

Looduses loodusest.

Õppesisu ja põhimõisted: Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).

Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.

Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormid, materjali ja otstarbe seosed.

Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.

Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine ise-seisvalt ja grupi

Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine.

Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine.

Mänguasjade ja oma meisterdatud mudelitega lavastuslikud mängud.

Piltjutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Tegelikkuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.

Praktilised tööd : Iga teema kohta valmivad praktilised tööd.

Õpitulemused:

1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;

2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;

3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koostõu ja pildi kompositsiooni;

4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;

5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle kasutades õpituid ainemõisteid;

6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;

7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Läbivad teemad:

Keskkond ja säästev areng

- Suhtub loodusesse austusega ja lugupidavalt .
- Oskab koguda looduslikku materjali ja vajadusel seda jagada teistega.
- Hoiab kodukoha loodust .

Tööalane karjäär ja selle kujundamine

- Teab oma isa ja ema ameteid, oskab neid kujutada paberil, voolida.
- Mõistab töö tähtsust.
- Teab kodukoha erinevaid ameteid.

Kodukoht

Mõistab oma kodukoha ilu ja tähtsust .tunneb koduloomi ja oskab neid joonistada , mõistab pere ja oma kodu tähtsust .

Lõiming: Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Eesti keel: omakultuur ja kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel. Raamatute kujundus, pildi joonistamine lugemispala või luuletuse ainetel. Õpimapp:muinasjuttude võrdlus.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon: teabevajaduse määratlemine ja otsing; silmaringi avardamine; infotehnoloogia võimalused teabe hankimisel; leitud teabele kriitilise hinnangu andmine; visuaalse teksti analüüs.

Loodus- ja inimeseõpetus: teema „Ajalugu“ (rahvus, laulupidu, „Kalevipoeg“, taluhooned);teema „Kultuur“ (rahvariided, ehted, minevik, pärand).

3.3. II kooliaste

3.3.1. II kooliastme õpitulemused

II kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades.

3.3.2. Õppesisu ja õpitulemused klassiti

4.klass

Teema: Kunstis on teema eelkõige kujutamisainestik, teose sisu ja sõnumiga seotu. Ainekku leitakse kõikvõimalikest valdkondadest. Ainekava praktiliste tööde teemasid ei määratle.

RUUMILINE JA PILDILINE KUJUTAMINE;
DISAIN JA KESKKOND;

KUNSTIKULTUURI TUNDMINE.
LOOMINGULINE VÄLJENDUS
DISAIN

Õppesisu ja põhimõisted: omandab teadmisi mitmesuguste töövahendite, materjalide ja töötraditsioonide kohta ning oskab neid oma töös kasutada;
* kogub eneseteostuse võimalusi käelise tegevuse kaudu, arendab loovust ja esteetilist maitset;
* arendab tööks vajalikke isiksuse vajadusi (vastutustunne, täpsus, püsivus, töökultuur, tööharjumus);
* arendada vaatlusoskust ja kompimismeelt; * arendada kujundilist ja ruumilist mõtlemist ning kujutlus-võimet; * anda teadmisi kunstiiliikidest; * kujundada kunstimaitset
Õppetegevus ei ole kunstis suunatud ühesuguste teoste loomisele. Õppeprotsess ja ülesanded peavad olema sellised, et iga laps leiaks ja säilitaks omapära, väljendusjulguse ja loomisrõõmu.
Õppeaine iseloomust lähtuvalt on selle raames toimuvad tegevused väga mitmekesised: kujutamine ja kujundamine, konstrueerimine, eneseväljendus erinevate meediumide abil, töövõtete tutvumine ja erinevate töövahendite kasutamine grafiitpliatsist digitaaltehnikani, arutelud ja analüüsid, visuaalse materjali otsimine nii klassiruumis kui väljaspool seda, näituste külastamine ja näituste korraldamine jne. Õpetaja ülesanne on tagada, et kõik tegevused oleksid mõtestatud, eesmärgipärased ja loominguilised. Aasta-aastalt muutuvad õppetegevused õpilaste vajaduste ja eelistuste järgi diferentseeritumaks, suureneb visandamise-kavandamise osakaal, kirjeldus kasvab analüüsiks, erinevate tehnoloogiate iseärasusi ja võimalusi kasutatakse järjest avaramalt ja paindlikumalt.
Kodutööd harjutavad õpilasi käima silmad lahti ja märkama erinevaid visuaalseid aspekte kõikjal, kus nad liiguvad (ka mitmesugustes infokanalites, millega nad kokku puutuvad).
Koduseks tööks võivad olla vaatlusülesanded, visandid, verbaalse ja visuaalse info otsimine, näituse külastamine, (loodusliku) materjali korjamine, klassis alustatud ülesande lõpetamine vms.

Praktilised tööd : Jälle kooli!

Fantaasiatöö.

Rahvakunst.

Inimesed liikumises. Värvivaip.

Jõulud. Lumeskulptuurid.

Kevad.

Minu unelmate tuba.

Lihavõtted.

Emale.

Õpitulemused: 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;

- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.

Läbivad teemad: Kunstiõppes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „**Väärtused ja kõlblus**” ning „**Kultuuriline identiteet**” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse. Samuti väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel. Tähtis on noorte endi osalemine või esinemine kunstiuuritud ja näitustel.

Teemaga „**Elukestev õpe ja karjääri planeerimine**” seondub kunstis oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiate, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunsti mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus ning kunstiga seotud elukutsetega.

Läbiv teema „**Tehnoloogia ja innovatsioon**” on seotud kunstile omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „**Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus**” lõimimine kunstioppesse. Kunstis, eriti kaasaegses kunstis, julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskondlike protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Kunstiõppes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada kogu elu kestvad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga

Lõiming: Kunst võimaldab nii teooria kui ka praktika kaudu lõimida kõiki üldpädevusi loomulikult igapäevasesse õppetöösse.

Väärtuspädevus. Kunst rõhutab kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu aidatakse kaasa eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemisele. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne pädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused ning ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja õpetavad väärtustama üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiõpe aitab teadvustada inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti (teemad nagu vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainekandid ning sõnumid jne). Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus kujuneb eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis aitab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii üksinda kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad, et õpilane hangib info, analüüsib ja tõlgendab seda ning kasutab õpitut uudsetes olukordades. Õpilased saavad ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Keelepädevus. Tähtsal kohal on kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Referatiivsete ja uurimistööde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Tutvutakse kunsti kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma kunstile omast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstitunnis ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategoriasid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad üksi- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstile on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega

5.klass

Piltjutustuse (koomiks, film, fotoseeria, reklaam) plaanide kavandamine.

Esemete kujutamine vaatluse järgi, arvestades kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise ja vaataja suhtes. Täisfiguuri ja näo proportsioonid.

Kompositsioon. Sümmeetria, asümmeetria. Erinevate kompositsiooniliste lahenduste mõju.

Värvusõpetus. III astme värvid segamisel I ja II astme värvidega. Piiratud arvu värvidega maalimine.

Ruumilisus pildil. Esemete mahuline kujutamine, pöördkeha.

Disain. Moodul, moodulsüsteemid. Raamatukujundus. Elukoskkonna kujundamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Kunstilugu. Iseloomulikud elemendid ja motiivid rahvakunsti esemetel. Eesti kunsti tähtteosed (monument, seinamaal, pisiplastika, vitraaž).

Visuaalne kommunikatsioon ja meedia. Kujundusvõtted arvutimängus, filmis, reklaamis jne, nende analüüs.

Tehnikad, vahendid ja tehnoloogia. Joonlaua ja sirkli kasutamine. Modelleerimine erinevatest vahenditest. Keraamika, reljeef, kollaaž.

Maal ja joonistamine. Akvarellitehnikad: kihiti märjalt märga maalimine, pinnaefektide loomine. Kattevärvide, akvarellide, kriidi- ja õlipastellide, värvi- ja viltpliatsite kasutamine.

Trükkimine. Graafika tehnikad.

Pildistamine. Digitehnikad. Foto. Olulisemad pilditöötlusvõtted. Animatsioon.

6. klass

Jutustus, teose mõte ja sõnum. Piltjutustusi kunstiloo (keskaja maalid, Egiptuse vaasid jne)

Kujutamiskiivid. Inimese eripära – vanus, rass, rahvus. Liikumise kujutamine.

Kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt.

Kompositsioon. Piiratud ja piiramata pinnad. Dünaamiline ja staatiline kompositsioon.

Värvusõpetus. Koloriit, värviharmoniad. Vastandvärvid. Vari. Varju tekkimine.

Disain. Traditsioonilised ja uuenduslikud disainid. Pakend ümbris. Kirja kujundamine-jooniskiri, fantaasiakiri.

Tehnikad, vahendid ja tehnoloogia. Kavandamine lähtuvalt valitud tehnika võimalustest ja piirangutest. Meisterdamisel erinevate tehnikate ja materjalide kasutamine, segatehnikad.

Keraamika. Reljeef. Skulptuuride modelleerimine savist jm materjalidest.

Kollaaž.

Maalimine ja joonistamine. Kattevärvide ja akvarellide kasutamine. Erinevate vahendite kasutamine joonistamisel. Faktuurid. Arvuti joonistusprogrammid.

Trükkimine. Graafikatehnikad.

Visuaalne kommunikatsioon ja meedia. Kujundite, märkide, sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Erinevate funktsioonidega visuaalselt huvitavad objektid ja märgid.

Pildistamine ja digitehnikad. Animatsioon, foto, fototöötlus.

3.3.3 Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
2. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
3. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
4. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.

5. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
6. Filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.
7. Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

3.4 III kooliaste

3.4.1 III kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid;
- 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

3.4.2 Õppesisu ja õpitulemused klassiti

7.klass

Sisu, sõnum, kontekst. Lugude ja emotsioonide edastamise võtted läbi aegade.

Väljendusvahendite vastavus ideeale, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad. Kompositsiooni ja koloriidi tasakaalustamine kontrastide (soe-külm, heletume) abil.

Vorm ja kompositsioon. Lihtsustab ja deformeerib kujutatavat suurema karaktersuse ja emotsionaalsuse saavutamiseks. Kompositsioonis kasutab kadreerimise erinevaid võimalusi. Perspektiiv ühe koondpunktiga. Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal.

Kujutamise viisid. Stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. Kubism (geomeetiline, analüütiline, sünteetiline).

Arhitektuur ja disain. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused. Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Kunstimaailm. Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Kunstiteose erinevad vormid. Kunstiteose sõnum. Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö (vastava eriala professionaalid kunstitunnis).

Tehnikad ja materjalid. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt visandamine, joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, paljundustehnikad, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

8. klass

Sisu, sõnum, kontekst. Lugude ja emotsioonide edastamise võtted läbi aegade. Tuntud sündmuste kujutamine, kunstniku vaatenurk. Sümbolite tähenduse muutumine (vikerkaar, haakrist, viisnurk).

Vorm ja kompositsioon. Vormide allutamine kindlale stiilile. Vormi deformeerimine karakterisuse huvides. Kompositsiooniskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldlõige). Värv ja värvus, värvide optiline segunemine, varju värv. Varjude rütmid, vari kompositsiooni elemendina. Perspektiiv kahe koondpunktiga.

Kujutamise viisid. Vormide allutamine kindlale stiilile. Vormi deformeerimine karakterisuse huvides.

Arhitektuur ja disain. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused. Ruumilahendus, ilmakaared, säästlik maja, maja sobivus naaber hoonestusega jne. Nt. Hoone eskiisprojekt, haljastusprojekt. Disain igapäevaelus – linnaruum, kodu, ühiskondlikud hooned, meedia jne.

Kunstimaailm. Kunstipärand - Eesti kunstsuurkujud ja suurteosed. Kõrgkunst, popkunst, karikatuur, sarž. Kunstiteose vaatlus ja analüüs. Keskkond, loodus, ehituskunst, disain. Kunstimälestised, autorikaitse. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.

Tehnikad ja materjalid. Mahuliste vormide loomine. Jääkmaterjalide oskuslik kasutamine ja väärtustamine. Spontaanne ja kavandi alusel maalimine. Sügavtrüki olemus ja animatsiooni loomine.

9. klass

Sisu, sõnum, kontekst. Allegooria ja tsitaat kunstis. Metafoorid reklaamis (omaduste ülekanne teisele nähtusele). Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.

Vorm ja kompositsioon. Värvide psühholoogiline mõju (soojad – külmad, taanduvad – eenduvad, kerged – rasked värvid). Värvide psühhofüsioloogilise ja vastastikuse mõju analüüs ruumis, kunstiteosel jne. Erinevate vaatepunktide kasutamine ruumi ja objektide kujutamisel.

Kujutamise viisid. Realism, abstraherimine. Liikumise kujutamise viise, liikumisillusioonid (futurism, animeerimine, opkunst).

Arhitektuur ja disain. Disain igapäevaelustrükis, ruumikujundus, ehituskeskkond jne. Graafiline disain, keskkonnadisain - ruumikujundus, tarbekunst, tootedisain, moedisain, autodisain. Visuaalse reklaami sihtgrupi arvestamine kujundamisel.

Kunstimaailm. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad – nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis. Kunstiteose erinevad vormid, väljundid ja esitusviis. Kunst peegeldamas ühiskonna arengut, tsitaadid kunstis. Teose tähenduse muutumine eri situatsioonides. Isiklik stiil ja identiteet, selle kajastus riietuses, enda esitluses suhtlemiskeskkondades.

Tehnikad ja materjalid. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Skulptuur, kollaaž, foto, video, animatsioon.

Mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

3.4.3 Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Töö teostamine ja esitlemine.
3. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
4. Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.
5. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.
6. Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.